

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA
JŪRŲ LAIVŲ AVARIJŲ IR INCIDENTŲ TYRIMO VADOVAS

JŪRŲ LAIVO AVARIJOS TYRIMO
GALUTINĖ ATASKAITA
2015-11-05 Nr. TA-9

Ši ataskaita parengta siekiant užkirsti kelią avarijoms ir incidentams. Tyrimu nebuvo siekiama nustatyti kieno nors kaltės ar atsakomybės, todėl naudojant ataskaitą kitiems tikslams ji gali būti neteisingai interpretuota. Atlikta pagal Tarptautinės jūrų organizacijos (IMO) Rezoliucijos MSC 255(84) 2008 m. gegužės 16 d. rekomendacijas ir Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1286/2011.

Laivas	PLUTONAS
Kompanija	UAB „SEIVALAS“
Laivo tipas	Žvejybinis traleris
Registracijos numeris TJO (IMO)	8505422
Įvykio vieta ir data	Barenco jūra 2015 m. balandžio 26 d.
Įvykio registracijos numeriai:	
TAITS jūrų laivų avarijų registro Nr.	4-TAITS-2015
EMSA (EMCIP) duomenų bazės Nr.	1557/2015
TJO (IMO) GISIS duomenų bazės Nr.	C0009653

Šis saugos tyrimas atliktas bendradarbiaujant su Norvegijos kranto apsaugos ir avarijų tyrimo organizacijomis.

TURINYS

1. TRUMPAS APRAŠYMAS	3
2. FAKTINĖ INFORMACIJA	4
2.1. DUOMENYS APIE LAIVĄ	4
2.2. REISO DUOMENYS	5
2.3. INFORMACIJA APIE JŪRŲ LAIVO AVARIJĄ	5
2.4. KRANTO ADMINISTRACIJOS VEIKLA IR REAKCIJA ĮVYKUS NELAIMEI ...	6
3. APLINKYBĖS	6
4. ANALIZĖ	7
5. IŠVADOS	8
6. SAUGUMO REKOMENDACIJOS	8
7. PRIEDĖLIAI	8

1. TRUMPAS APRAŠYMAS

Žvegybinio tralerio „Plutonas“ jūreivis iškrito už laivo borto ir, manoma, sušalo 2015 m. balandžio 26 d. laivui žvejojant krevetes Barento jūroje, koordinatės 76-18.07 šiaurės platumos ir 034-38.0 rytų ilgumos. Laivas traukė žvegybinį tralą į laivą.

1 pav. Laivo „Plutonas“ žvegybos vieta.

2. FAKTINĖ INFORMACIJA

2.1. Duomenys apie laivą

Laivo pavadinimas: „Plutonas“.
 TJO (IMO) Nr. 8505422
 Laivo vėliava: Lietuvos.
 Laivo šaukiniai: LYTI.
 Laivo tipas: žvejybinis traleris.
 Laivo bendroji talpa: 770 t.
 Didžiausias laivo ilgis: 42,95 m.
 Didžiausias laivo plotis: 9,0 m.
 Borto aukštis: 6,44 m.
 Korpuso medžiaga: plienas.
 Įgulos narių skaičius laive avarijos metu: 11.
 Įgulos narių skaičius pagal laivo įgulos narių minimumo liudijimą: 9.
 Klasifikacinė bendrovė: DET NORSKE VERITAS.
 Laivo valdytojas: UAB „Seivalas“, įm. k. 141638737.
 Laivo pastatymo metai: 1986 m.
 Pagrindinis variklis:
 Tipas ir galingumas: modelis 12V23/30 Alpha, 1 x 1626 kW.
 Kintamo žingsnio sraigtas.
 Navigacinė įranga:
 Radiolokatorius: Furuno Hatteland Display.
 Radiolokatorius: Bridge Master E.
 Echolotas: Simrad ES60.
 Echolotas: Furuno colour net recorder.
 Lagas: BEN ALS 48.
 Magnetinis kompasas: Bergen Nautik Tipe BN 35 PL No 8603-04 NSK 78.
 Girokopinis kompasas: ROBERTSON RGC11.
 Laivo automatinė atpažinimo sistema: JOTRON Tron UAIS TR 2500.
 Palydovinė navigacijos sistema: Furuno GPS Navigator GP-150.
 Elektroninių jūrlapių sistema: MaxSea Pro versijon 9 kartsystem med 2D/3D.
 Radijo komunikacinė įranga:
 Globalinis palydovinis ryšys: INMARSAT Sailor H2095B.
 Ultratrumpųjų bangų radijo stotis: Furuno FM 8500.
 Vidutinių bangų radijo stotis: Furuno FS-1562-15, Furuno DSC-6, Furuno AA-50.
 Aukšto dažnio radijo stotis: Furuno FS-1562-15, Furuno DSC-6, Furuno AA-50.
 Orų prognozės priėmimo imtuvas: NAVTEX JRC NCR300A.
 Avarijos vietos parodymo buja: COSPAS-SARSAT Jotron Tron 30S MKII.
 Radiolokatoriaus signalo kartotuvai: 2 x RT9-3.
 Radijo telefoninis pavojaus signalų imtuvas: Sailor R501.
 Ultratrumpųjų bangų rankinės radijo stotys: 1 x Tron VHF, 2 x Sailor SP3110.
 Laivo vidaus transliacinė balso pranešimo įranga: VINGTOR VRC-120M.

2.2. Reiso duomenys

2015 m. kovo 19 d. žvejybinis traleris „Plutonas“ išplaukė iš Tromso uosto (Norvegija). Reiso rūšis – pramoninė žvejyba tarptautiniuose Barenco jūros vandenyse. Įvykio metu laive buvo krovinys 168 tonos šaldytų krevečių. Įgulą sudarė 11 asmenų, įskaitant laivo kapitoną.

2.3. Informacija apie jūrų laivo avariją arba incidentą

Jūrų laivo avarijos arba incidento rūšis: pagal jūrų laivų avarijų ir jūrinių incidentų saugumo tyrimų nuostatus, įvykis klasifikuojamas kaip labai sunki laivo avarija.

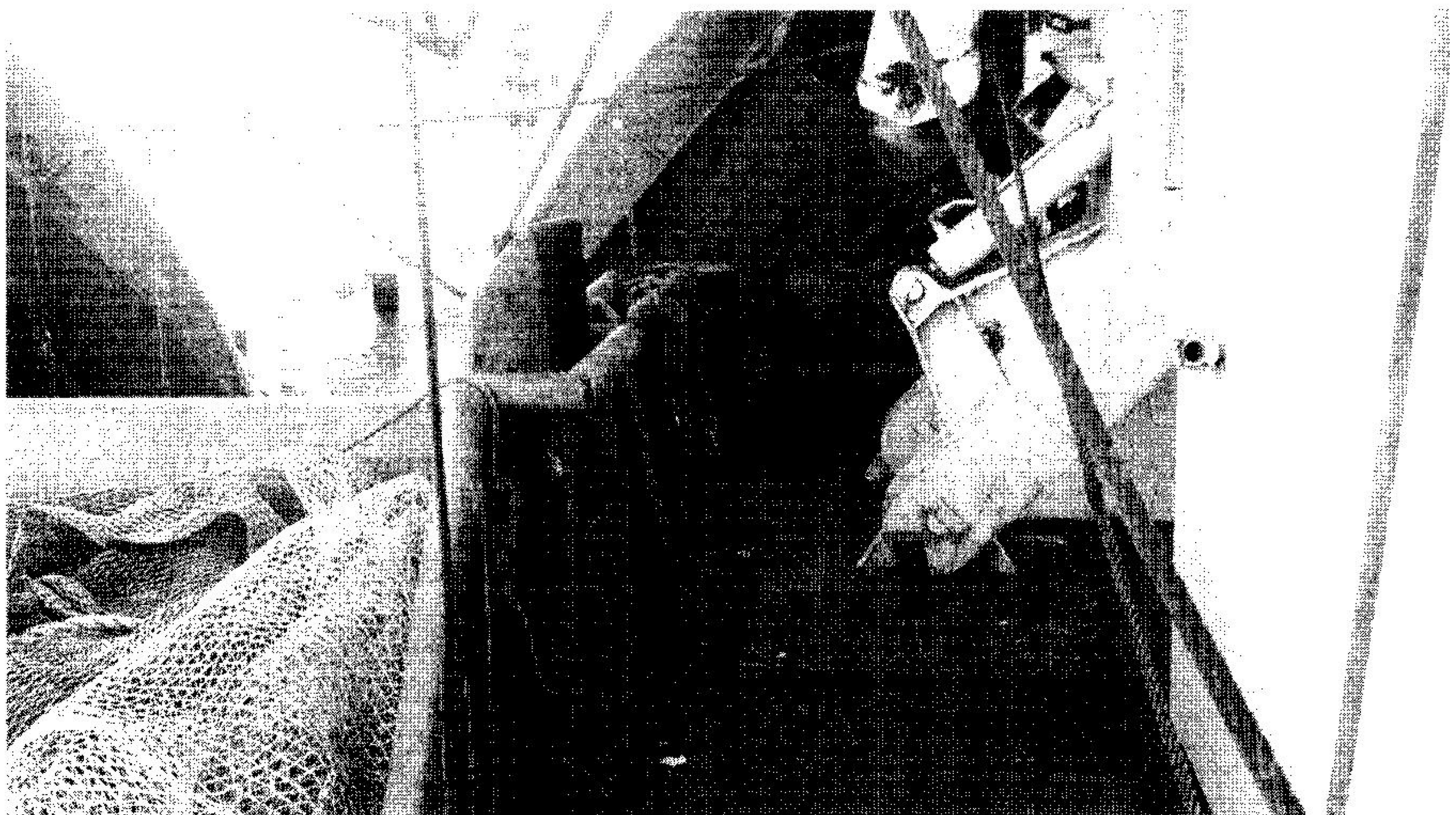
Data ir laikas: 2015-04-26 07.00 val.

Jūrų laivo avarijos arba incidento padėtis ir vieta: laivas „Plutonas“ žvejojo krevetes Barenco jūroje (Šiaurės ledinis vandenynas), koordinatės 76-18.07 N. 034-38.00 E.

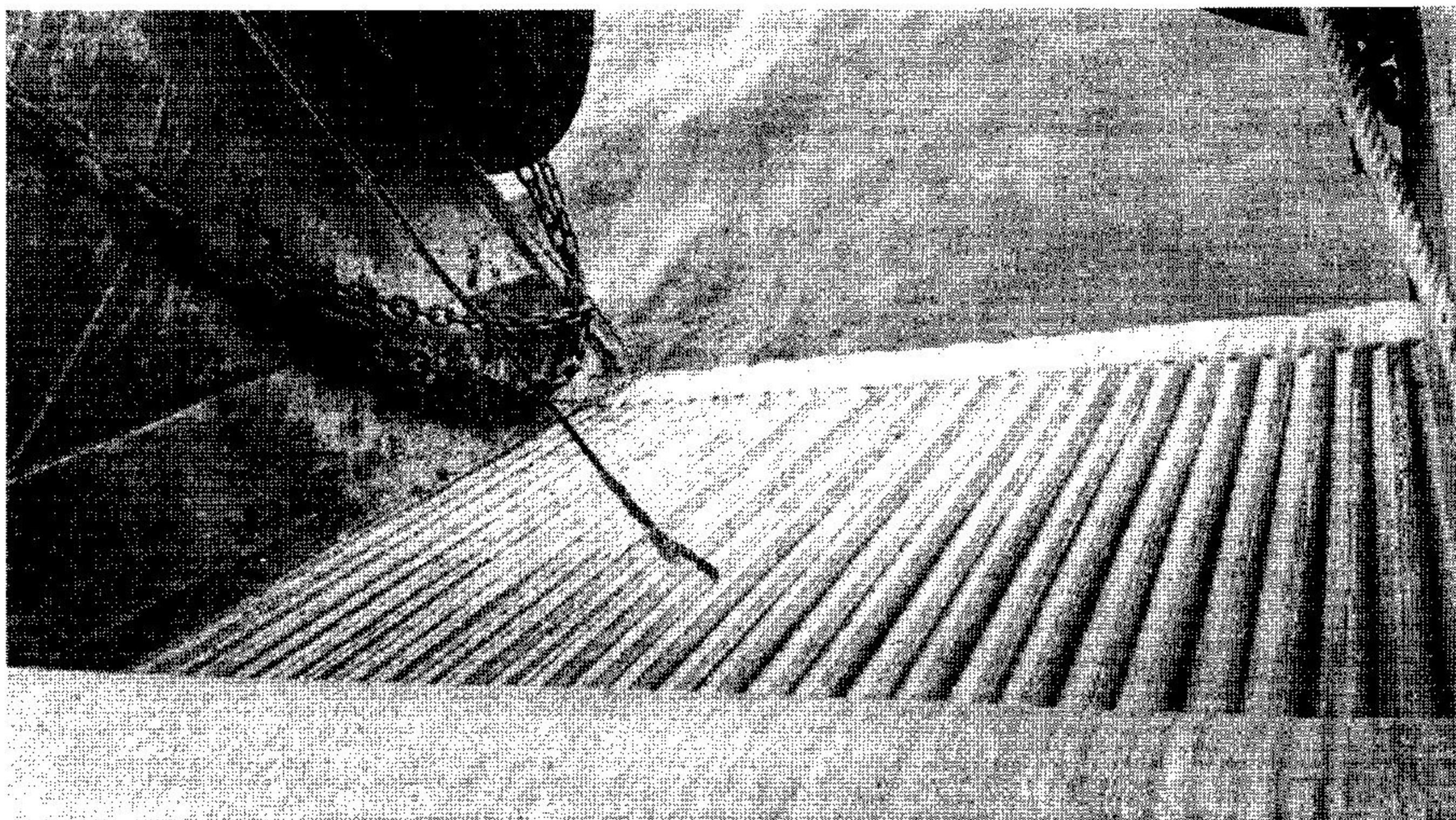
Išorės ir vidaus aplinka: pūtė šiaurės vakarų 10 m/s vėjas, bangos aukštis buvo apie 3 metrus, oro temperatūra – 2°C, jūros vandens temperatūra apie + 3-5°C, rytas buvo giedras, matomumas geras. Laive buvo vykdomi darbai, susiję su tralo pakėlimu ant laivo denio.

Laivo eksploatavimas ir reiso segmentas: laivas buvo eksploatuojamas pagal paskirtį ir tai buvo eilinė darbo diena jūroje prasidėjus audrai.

Vieta laive: laivagalis, laivo denis, kairioji laivo borto dalis.

2 pav. Žmogaus išvirtimo iš darbo vietos į slipą vieta.

3 pav. Parodytas slipas, kuriuo žmogus išslydo į vandenį.

Informacija apie žmogiškuosius faktorius: nors buvo prasidėjusi audra, bet jūrininkai denyje dirbo nesilaikydami saugos reikalavimų, būtinų dirbant žvejbiniuose laivuose, o darbų vadovai iš jų to nepareikalavo. Laivo denyje dirbo šeši jūrininkai ir tik vienas iš jų kalbėjo angliškai, o laivo valdymo tiltelyje dirbo laivo kapitonas ir vyriausiasis kapitono padėjėjas, kurie kalbėjo tik angliškai.

Pagal daugelio įgulos narių pareiškimus laive nebuvo rengiama mokymų, kaip turi elgtis įgulos nariai pavojaus ir avarijų atvejais.

Pasekmės: iškritęs už borto žuvo žmogus. Laivo kapitonas nesurašė žmogaus mirties akto ir nepravedė pirminio nelaimingo atsitikimo tyrimo.

2.4. Kranto administracijos veikla ir reakcija įvykus nelaimei

Dalyvavę subjektai: Bodø uosto (Norvegija) jūrų gelbėjimo koordinavimo centras.

Naudotos priemonės: sraigtasparnis buvo parengtas išskristi.

Reagavimo greitis: neatidėliotinai, kai buvo gautas kapitono pranešimas apie nelaimę.

Pasiekti rezultatai: rezultatų nėra, nes ištrauktas iš vandens žmogus jau buvo miręs.

3. APLINKYBĖS

Žvejbinis laivas „Plutonas“ 2015 m. balandžio 26 d. žvejojo Barenco jūros rajone, koordinatės 76-18.0 N. 034-35.0 E. Laivo laiku 07.00 val. (05:00 UTC) buvo pradėtas tralo iškėlimas, laivo kursas

buvo 315 laipsnių, laivo greitis mažas pirmyn apie 2,5 mazgai. Hidrometeorologinė situacija aplink laivą, kapitono teigimu, buvo: vėjas šiaurės vakarų apie 10 m/s, jūros bangos aukštis apie 3 m, oro temperatūra apie – 2 laipsniai pagal Celsijų, matomumas geras, tai patvirtina gauta iš Norvegijos hidrometeorologinio centro gauta informacija.

Apie 07.30 val. laivo vairinėje buvo laivo kapitonas ir vyriausiasis kapitono padėjėjas kuris valdė tralų gervę, prie laivo borto buvo pritrauktos tralo lentos, denyje į kairę nuo DP (diamitralinės plokštumos) arčiau slipo denio darbams vadovavo tralų meistras, iš dešiniojo laivo borto tralo lentas atjunginėjo (kišenėje dirbo) jūreiviai I, II ir III, o iš kairiojo laivo borto tralo lentas atjunginėjo (kišenėje dirbo) jūreiviai IV ir V. Nei laivo kapitonas, nei vyriausiasis kapitono padėjėjas, kurie buvo vairinėje, nei denio jūreiviai, dėl kokios priežasties jūreivis IV iškrito nuo denio per falšbortą į laivo slipą ir nuslydo į vandenį. Visi teigia, kad pamatė tik kuomet, kai jūreivis IV buvo slipe ir slydo į jūrą. Jūreivis II išmetė gelbėjimosi ratą nuo denio, o vyriausiasis kapitono padėjėjas nuo laivo sparno numetė gelbėjimosi ratą su šviečiančia ir dūminančia boja ir sugrįžęs į vairinę paskelbė laive pavojaus aliarmą „Žmogus už borto“ ir paskelbė UTB radijo 16 kanale ir HF/MF DSC kanale aliarmą „Žmogus už borto“, buvo pasiųsti ant viršutinio tiltelio du jūreiviai stebėtojai ieškoti (žvalgyti) iškritusio žmogaus, vienas žmogus pasiūstas ruošti budinčiąją valtį. Kapitonas valdė laivą ir tęsė tralo iškėlimą, kuris truko dar apie 30 min. Tuo laiku apie 10 laivų žvejybos rajone, gavę pavojaus signalą „Žmogus už borto“, ieškojo iškritusio jūreivio, prie jų prisidėjo ir „Plutonas“, pakėlęs tralą. Buvo telefonu kelis kartus kalbėta su Budės gelbėjimo centru, kad ruošų sraigtasparnį. Maždaug po 50 min. nuo pavojaus paskelbimo krabų žvejybinis laivas „Arctic Wolf“ pranešė laivui „Plutonas“, kad surado jų jūreivį, be gyvybės ženklų plūduriuojantį vandenyje žemyn galva be gelbėjimo liemenės ir saugos diržo. Šalimais „Arctic Wolf“ buvo dar vienas žvejybinis laivas „Sunderoy“, jis nuleido savo valtį, išgriebė skenduolį ir perdavė jį laivui „Plutonas“. Bodo gelbėjimo centrui buvo pranešta, kad žmogus negyvas ir sraigtasparnio siųsti nereikia. Jūros vandens temperatūra žmogaus iškritimo rajone buvo apie 3-5 C°.

4. ANALIZĖ

Oro ir jūros sąlygos tokiam žvejybiniam traleriui kaip „Plutonas“ prilygo audros sąlygoms.

Žmonės denyje dirbo be saugos diržų ir neprisisegę saugos diržų prie saugos lynų, kurie turėjo būti nutiesti denyje, arba saugos kilpų, kurios turėjo būti prie darbo su tralo lentomis vietų. Jeigu būtų naudojami saugos diržai, tai žmogus manytina, paslydęs nebūtų iškritęs į laivo slipą ir galiausiai nuslydęs juo į vandenį.

Laivo kapitonas nepanaudojo laivo budinčiosios gelbėjimo valtės greitam iškritusio už borto jūrininko pakėlimui. Jeigu valtis būtų buvusi panaudota, manytina, kad būtų buvusi galimybė iškelti jūreivį gyvą.

Laivo įgula buvo suformuota pažeidžiant laivo įgulos minimumo liudijimo reikalavimus. Budinčiojo kapitono padėjėjo laive nebuvo išvis.

Kvalifikuotų jūreivių pagal liudijimą reikalaujama trijų, buvo tik vienas, kuris žuvo.

Penki iš šešių denio jūrininkų negalėjo vykdyti kapitono ir vyresniojo kapitono padėjėjo nurodymų, nes nemoka anglų kalbos ir nurodymų nesuprato, o kapitonas ir vyresnysis kapitono padėjėjas nekalba lietuvių ar rusų kalbomis ir jūreivių paaiškinimų suprasti negalėjo.

Trys iš vienuolikos įgulos narių dirbo laive nebaigę kursų ir neturėdami asmeninio gelbėjimosi, gaisrų prevencijos ir kovos su gaisrais, pirminės medicininės pagalbos, asmeninio saugumo ir socialinės atsakomybės laivuose liudijimo.

Laivo kapitonas nebuvo supažindintas ir neturėjo laive jūrinių Lietuvos Respublikos teisės aktų ir darbų saugos laivuose ir žvejybiniuose laivuose taisyklių, todėl, manoma, nebuvo surašytas mirties aktas ir nebuvo surengtas pirminis nelaimingo atsitikimo tyrimas.

5. IŠVADOS

Jūreivio kritimo į vandenį priežastis– darbo saugos taisyklių žvejybiniame laive nesilaikymas atliekant denio darbus audros metu.

Manytina, kad žmogaus žūtis (mirtis poliariniame vandenyje) įvyko dėl bendro organizmo atšalimo.

6. SAUGMO REKOMENDACIJOS

1. Kompanijai UAB „Seivalas“ nurodoma (pakartotinai), komplektuojant laivo įgulą, griežtai laikytis laivo įgulos minimumo liudijimo reikalavimų.
2. Kompanijai UAB „Seivalas“ nurodoma nepriimti į darbą ir nekomplektuoti laivo įgulos iš asmenų, neturinčių galiojančių jūrinių klasifikacinių dokumentų ir jūrinių mokymo sertifikatų, pav. SOLAS ir panašiai.
3. Kompanijai UAB „Seivalas“ nurodoma laivo kapitoną, įgulą komplektuoti taip, kad visi įgulos nariai galėtų laisvai tarp savęs bendrauti ir vykdyti nurodymus visiems suprantama darbine kalba.
4. Kompanijai UAB „Seivalas“ nurodoma laivo kapitoną aprūpinti (jam suprantama kalba) Lietuvos Respublikos teisės aktais kurių pagrindu galėtų vadovauti įgulai visais laivo veiklos atvejais.
5. Kompanijai UAB „Seivalas“ nurodoma nuolat kontroliuoti laivo „Plutonas“ įgulos pasiruošimą ypatingiems atvejams laive.
6. Kompanijai UAB „Seivalas“ nurodoma šešių mėnesių laikotarpyje informuoti jūrų laivų avarijų ir incidentų tyrimų vadovą apie saugumo rekomendacijų įgyvendinimą.

PRIEDĖLIAI

A priedėlis. Bendras laivo denio vaizdas iš viršaus.

B priedėlis. Laivo denio vaizdas iš vidaus.

C priedėlis. Žmogaus kritimo vieta į laivo slipą.

D priedėlis. Vėjo prognozė įvykio vietoje.

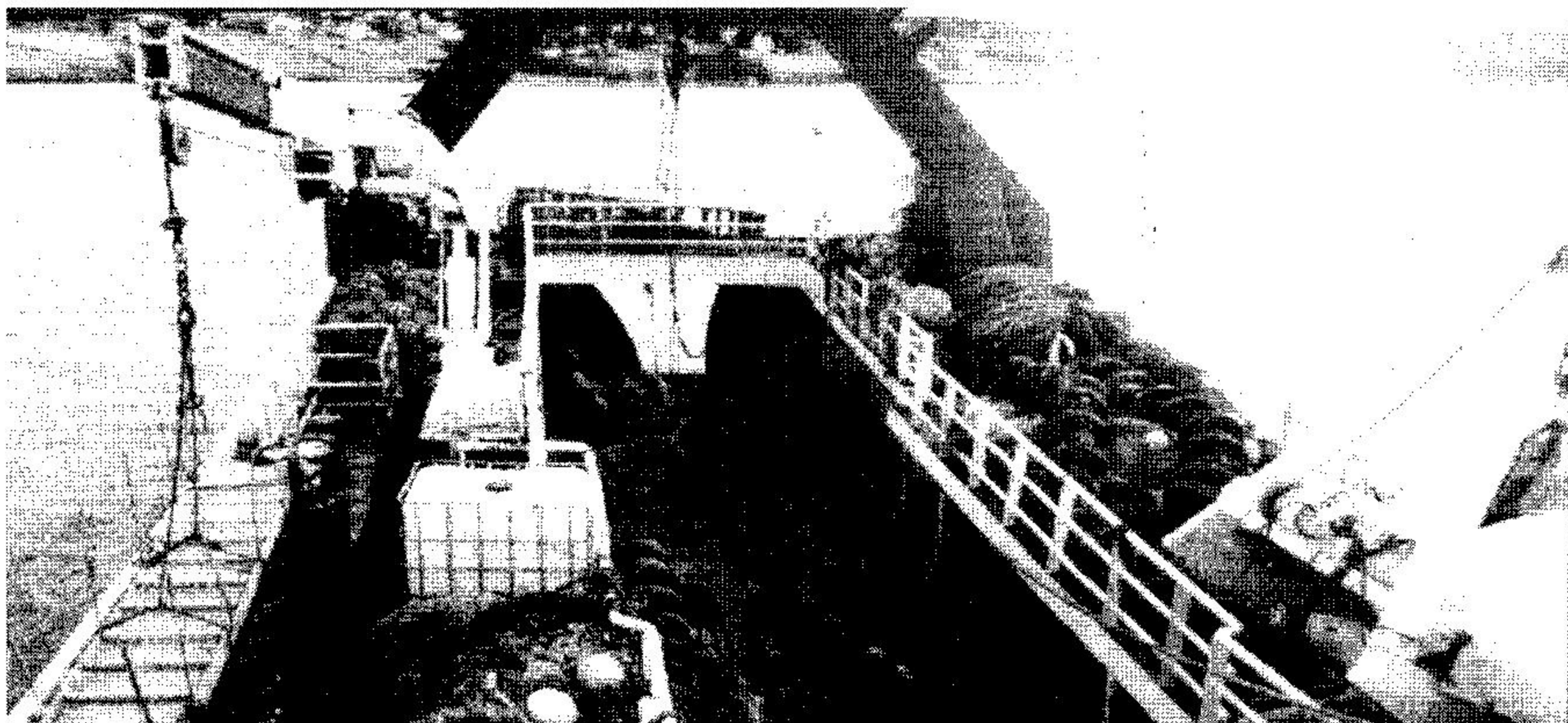
E priedėlis. Laivo „Plutonas“ įgulos minimumo liudijimo kopija.

Transporto avarijų ir incidentų tyrimo skyriaus
vyresnysis specialistas
(jūrų laivų avarijų ir incidentų tyrimų vadovas)

Leonardas Vilimas

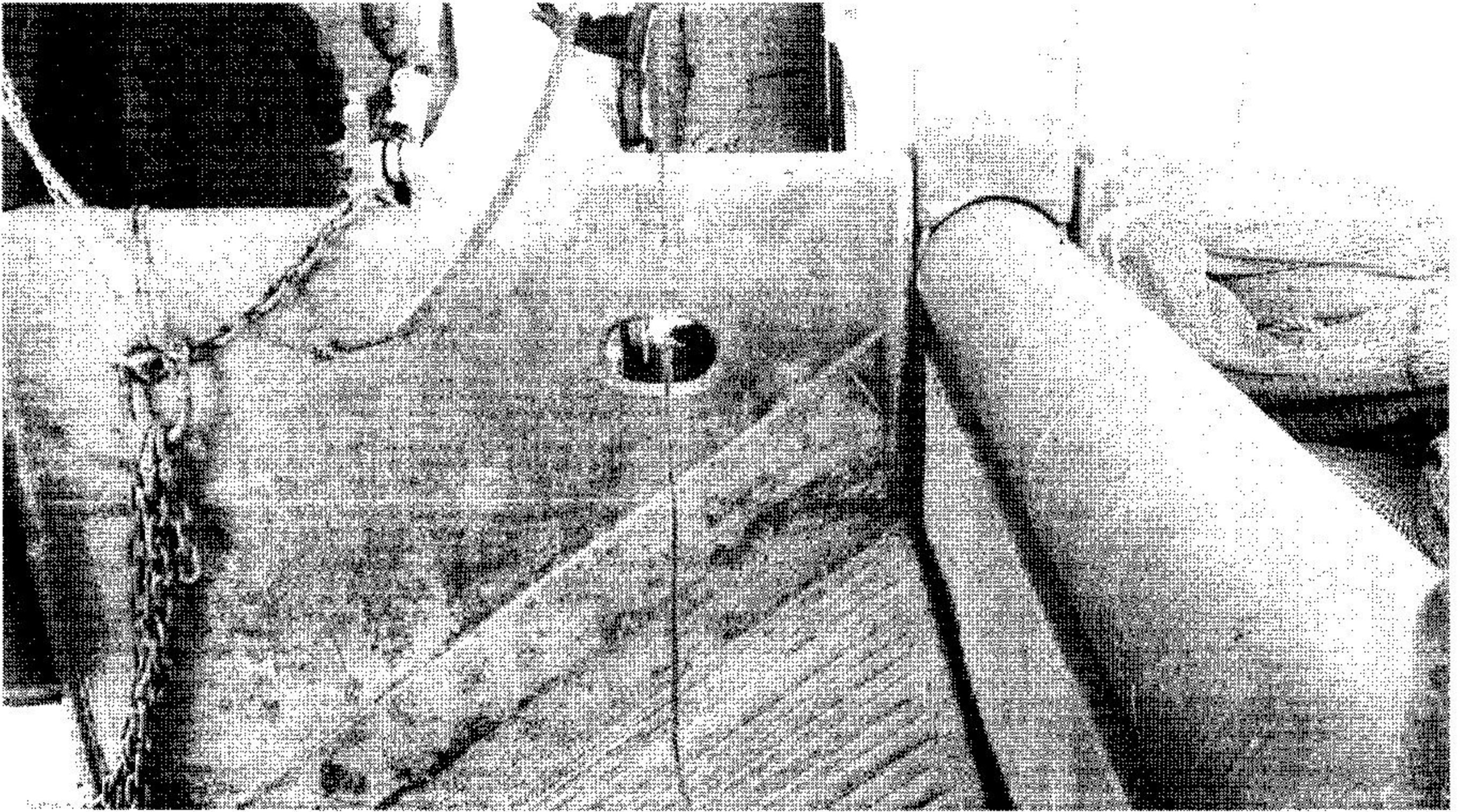
A priedēlis. Bendras laivo denio vaizdas iš viršaus.

B priedēlis. Laivo denio vaizdas iš vidaus.

C priedėlis. Žmogaus kritimo vieta į laivo slipą.

D priedėlis. Vėjo prognozė įvykio vietoje.

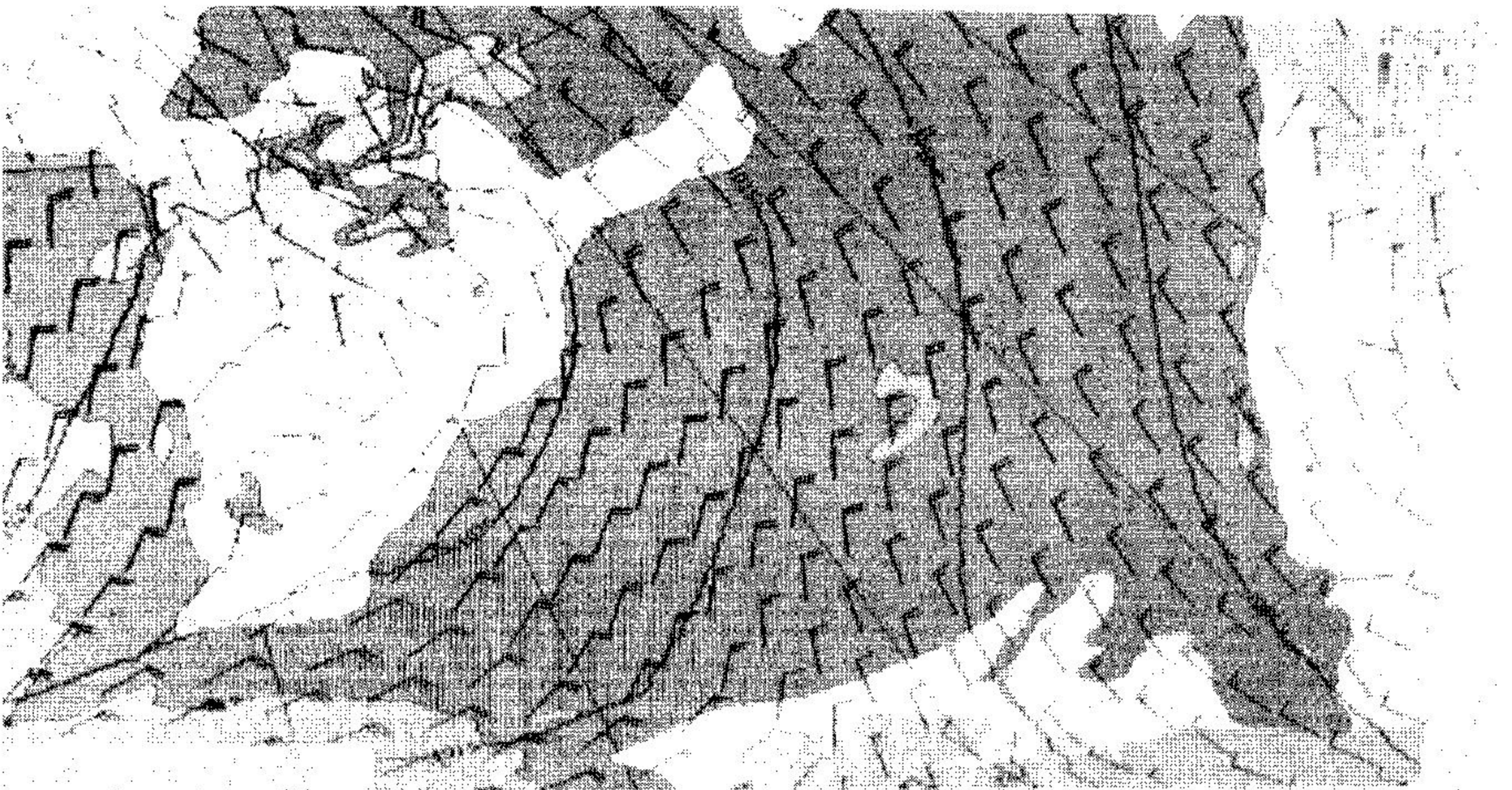

Figure 5 Wind prognosis for 10m height 05 UTC 26th of April

